

Datum: 15.07.2026

Medij: RTS1

Emisija: Jutarnji dnevnik/RTS

Autori: Redakcija

Teme: Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)

	Početak	Trajanje
Emisija	15.07.2026 08:00:00	60:00
Prilog	15.07.2026 08:16:00	9:58

Naslov: Gost Dejan Stojanović

8845

Energetska efikasnost; Grejanje i plaćanje; Cene energenata

Obnavljanje sukoba na Bliskom Istoku poguralo je svetske i naftne i gasne berze.

Cena barela bi jutros ponovo premašila 85 dolara za barel. U jeku punjenja skladišta, još više zabrinjava i rast cene gasa. To utiče na daljinske sisteme grejanja u Srbiji, koji se pripremaju za predstojeću grejnu sezonu. Sve više toplana uvodi naplatu po potrošnji.

Kakoće se to odraziti na račune za grejanje, ali i o poslovnim planovima daljinskih sistema, sa direktorom Udruženja toplana Srbije, Dejanom Stojanovićem, razgovara Ružica Vranković.

Izvolite. Dobro jutro. Hvala vam što ste došli.

Pa da krenemo od ove aktuelne teme: naplate po potrošnji i daljinskog grejanja.

Šta to konkretno znači, i da li je to zakonska obaveza? To je zakonska obaveza već dugi niz godina. Praktično, mi smo regulatorni okvir zaokružili još 2015.

godine, donošenjem uredbe o metodologiji za određivanje cena, koju je donela Vlada Republike Srbije. Ono što se ovih dana ovako nekako otvorilo u medijima, to je kako su to radile beogradske elektrane kao najveći sistem daljinskog grejanja. Mogu reći da su oni tu uradili vrlo mudro i vrlo, kako bih rekao, iskusno, na korist svih. Krenuli su od onih kupaca koji imaju specifičnu potrošnju, to je vrednost na kojoj se bazira naplata po potrošnji, pomoću koje određuju i onu paušalnu cenu, odnosno cenu po metru kvadratnom. Ta vrednost je iznosila nekih 127 kilovat-sati po metru kvadratnom, i oni to podele onda na 12 meseci. Čitava priča je napravljena zapravo zato da bi građani dobijali prilično onako linearno, ujednačene račune, kao što su to i ranije dobijali.

Ovih dana se čule neke neprimerene, ovako, ocene, znači da mi trošimo ne znam koliko više energije nego u državama Evropske unije. Jaću vam reći poslednje podatke. Znači, EU prosek je praktično u grejanju na nekih 96, 97 tih jedinica, da ne zamaramo sad gledaoce.

A Srbija je prošle godine bila na 112. Znači, tu je nekih 15-ak posto razlike. Tako da, prosto je tu pitanje: vi potrošite 100, ja potrošim 200.

Zašto bi mi plaćali, i vi i ja, po 150? A to zapravo znači za domaćinstva: veći račun zimi, manji leti. To je sad stvar načina plaćanja, praktično.

Ali suština je daće efikasniji objekti dobijati nešto niže račune od proseka, dokće oni lošiji objekti dobijati nešto više račune. Beogradske elektrane su, pošto je o njima se najviše govorilo prethodnih dana, znači oni su praktično podelili to na nekakve pravilne grupe, i ova grupa je već praktično završila deo, svoj deo, koji su na bazi proseka. Sad idu oni koji imaju nešto veću potrošnju, s tim što su tokom zimskih meseci praktično, ajde da kažemo, uslovno peglani ti računi koji su bili niži ili viši od proseka.

Znači, niko ovoga ne treba da se plaši. Mi smo to, recimo, prvi sistem daljinskog grejanja koji je to radio, to su bili Subotica i Bečej, još maltene, znači, 90-ih godina.

Mi smo u Šapcu to radili pre 15 godina, nikakvih problema nije bilo. Ljudi su vrlo brzo se navikli na taj sistem, koji je i logičan i pravičan, i ne treba nikakvu famu praviti od toga.

Samo da pojasnimo za domaćinstva, za građane: kakve račune dobijaju u grejnoj sezoni, a šta plaćaju tokom leta? Tako je. Znači, ta tarifa se praktično, to je odvodila tarifu, sadrži deo koji sadrži energiju i one nekakve druge troškove koje mi nazivamo fiksnim troškovima. I taj deo troškovaće se plaćati tokom cele godine, a ovaj deoće se plaćati u toku zimskog perioda, što, ali kažem, korigovani su tokom januara, februara, marta i aprila, i zato je bilo promena, praktično promena na računu. Ali kažem, opet, situacija je potpuno prosta: ne možemo potrošiti različito, a plaćati svi isto. Zašto se u ovom trenutku ne čuju oni građani koji treba da dobiju manje račune? A takvih ima jako puno u Srbiji.

A od 60 toplana, koliko njih već primenjuje naplatu po potrošnji, i kakvi su rokovi da sve toplane primene tu naplatu? Praktično, taj propis koji sam pomenuo hoda kroz pravni provet Republike Srbije već 11 godina. Od 60 sistema daljinskog grejanja, 18 u punom formatu na celom konzumnom području primenjuje naplatu po potrošnji. Od velikih gradova, Beograd, Novi Sad, Niš i Kragujevac, samo Niš primenjuje na celom području. Beograd je do sada radio, i Novi Sad su naplaćivali poslovnom, kategoriji poslovnog prostora, dok su, praktično, mestimično, a sad već ubrzavaju čitavu priču. I nekakav rok koji mi imamo, sa preuzetim obavezama vezanim za energetska efikasnost i racionalno korišćenje energije, to je negde kraj ove godine, da 70% konzuma prebacimo na naplatu po potrošnji, jer bez toga nema ni mera, ozbiljnijih mera energetske efikasnosti.

Jer prosto, tek kad izmerite i vidite rezultat, kao kod lekara, onda tek primenjujete terapiju.

U jeku smo priprema sistema za zimu. Kako idu remont? Remonti idu nekom svojom uhodanom dinamikom. Znači, prvi deo remonata negde do kraja jula, onda se napravi pauza da ljudi mogu da

Datum: 15.07.2026

Medij: RTS1

Emisija: Jutarnji dnevnik/RTS

Autori: Redakcija

Teme: Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)

	Početak	Trajanje
Emisija	15.07.2026 08:00:00	60:00
Prilog	15.07.2026 08:16:00	9:58

Naslov: Gost Dejan Stojanović

iskoriste nekakve slobodne dane, jer su jako puno opterećeni i jako puno rade tokom grejnog perioda. Da bi se, ovaj, uprosečila, odnosno ujednačila taj broj radnih sati, onda se nastavlja tamo pred početak grejne sezone. I za sad sve ide, za sad sve ide u nekom redovnom, redovnom, ovaj, redovnom stanju. A kakva je finansijska situacija u toplanama? Kolika su dugovanja za energente, a koliko su potraživanja od računa i domaćinstava i privrede? Čini mi se da finansijska situacija nikad gora nije bila, imajući u vidu da smo imali jednu vrlo stabilnu, vrlo stabilnu sezonu, u smislu i sigurnosti snabdevanja toplotnom energijom i snabdevanja energentima. U ovom trenutku, stambeni prostor za sve toplane u Srbiji, praktično, potraživanja toplana su na bazi 20, 22 milijarde. To je stambeni prostor.

Poslovni je negde na 13 milijardi, budžetske institucije na 3,5 milijarde, i ono za socijalna davanja za kategorije energetske ugroženih kupaca, negde milijardu, milijardu i 200.

To su, to su, to je kumulativ svih, praktično, dugovanja koji postoje. Tu se razne mere preduzimaju, što reprogrami, što utuživanja, ali prosto imamo rezultat kakav imamo. Sa druge strane, imamo dug za energente koji u ovom trenutku iznosi neke 23 milijarde, i ove naj, kako da kažem, najsolventnije, odnosno finansijski najstabilnije toplaneće svoje dugove, neke su već izmirile, nekeće izmiriti do početka narednog grejnog perioda, jer, moramo napomenuti, nema ugovora za isporuku prirodnog gasa bez, praktično, bez praktično izmirenih obaveza. Cena gasa, evo, čuli smo, raste, ponovo poskupljuje na svetskim berzama. Pa kako to utiče na cene grejanja? Ima li zahteva za povećanje cena?

Na berzi, na TTF-u je 1. maja, znači ajde da kažemo na kraju prethodnog grejnog perioda, ta cena je iznosila negde 45 evra po megavat-satu. Ona sada iznosi, sa jučerašnjim datumom, znači 53, to je nekih 15, 16 procenata, 17 podizanje cene. Znači, sve zavisi od geopolitičkih, tih strateških stvari, paćemo videti kakoće se, kakoće se praktično čitava, čitava ta priča odvijati u narednom periodu. Cilj je da toplane pređu na ekološko, ovaj, goriva, na ekološka goriva.

Pa kakva je tu situacija? Kad mogu potpuno izbaciti ugalj i mazut?

Ako ja nekako analiziram čitavu priču već decenijama, mogu reći, ovaj, u principu, niko nije zadovoljan kojom to dinamikom ide, ali se pomeramo. Znači, u ovom trenutku 82% energije se pravi iz prirodnog gasa, nekih 3, 4% iz nafte i naftnih derivata, znači mazut, lož ulje, desetak posto sa kupljenom toplotnom energijom iz uglja. I sad smo već stigli na neki nivo između 4,5 i 5 procenata obnovljivih izvora energije. Nekoliko projekata je u toku, koje finansiraju što Evropska banka za obnovu i razvoj, što Nemačka razvojna banka KFW, tu ima nekoliko desetina gradova.

Uglavnom, uvođenje obnovljivih, fokus je na uvođenju obnovljivih izvora energije, i ja se nadam daćemo te nekakve ciljeve postizati koji su zacrtani strategijom energetike Republike Srbije.

Evo i na kraju, samo kratko, zbog klimatskih promena u Evropi, sve više toplane preuzimaju i funkciju hlađenja. Da li se i o tome priča kod nas? Naravno.

Još, kako to vole ovi, ovaj, eksperti nezavisni da kažu, uglavnom se, ovaj, to još uvek na bazi nekih akademskih rasprava. Međutim, ne. Ima prvi projekat kojiće biti, to je trigeneraciono postrojenje na EXPU, gdeće biti i isporuka rashladne energije.

Ono što je važno ovde podvući, to je da mi već duže vreme iniciramo donošenje zakona o grejanju i hlađenju, koji neće tretirati samo sisteme daljinskog grejanja, već to je deo zaokruživanja tog regulatornog okvira, a bez toga nemamo jasna pravila igre. Mislim da već počinje i električna energija više da se troši tokom letnjeg perioda, maltene, nego zimi. Tako da, tu ima nekakve perspektive, i nadam se daće biti sve više projekata kojiće to podržati. Hvala vam na razgovoru.

Hvala vama na pozivu. Hvala na razgovoru. Za Dnevnik.

